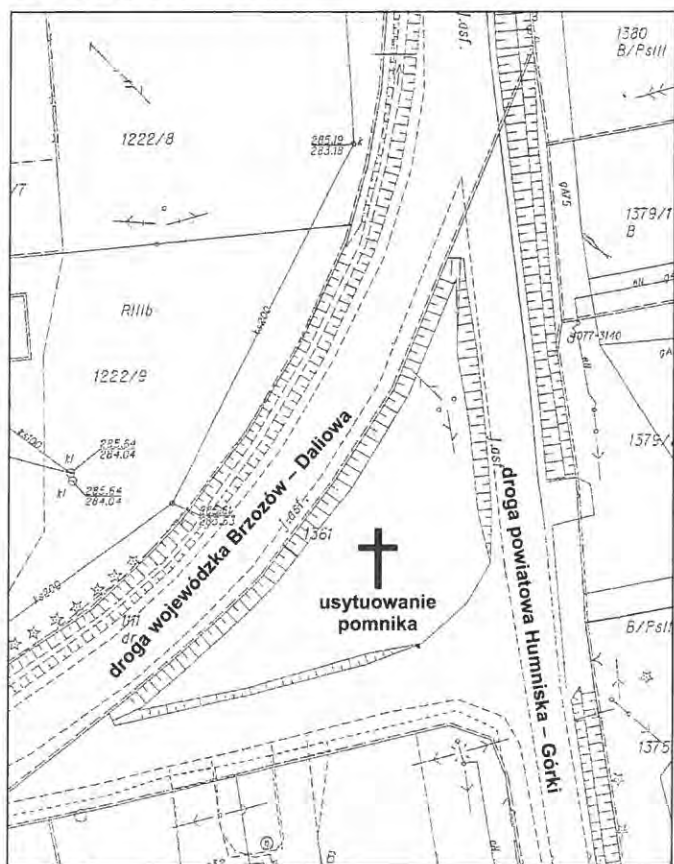

KARTA EWIDENCYJNA - MIEJSCA PAMIĘCI NARODOWEJ

1. ADRES: powiat brzozowski powiat gmina Brzozów gmina wieś Humniska, część wsi Oleńskie; brak nazwy ulicy i numeru miejscowość (nr, ulica)	4. NAZWA OBIEKTU: Pomnik ofiar drugiej wojny światowej z Humnisk	8. AUTOR I DATA ODSŁONIĘCIA: autor projektu: mgr Adam Bieleń - plastyk z Humnisk wykonawca pomnika: ekipa budowlana firmy „Raf-Mar” Witold Korab z Lutczy data odsłonięcia: 23 października 2009 r.
2. OPIS OBIEKTU: Zasadniczą część konstrukcji stanowi podwójny krzyż łaciński, o wysokości 635 cm ponad powierzchnią ziemi, wykonany z dwóch zespalanych rur stalowych o średnicy 20 cm, jednej pomalowanej na biało i drugiej — na czerwono. W dolnej części krzyża, na wysokości 250 cm od powierzchni ziemi, do części pionowej przyspawane są dwa ugięte elementy trapezowe — biały i czerwony, długości 370 cm i szerokości 20—100 cm, z blachy stalowej grubości 3 mm. W element prawy (patrząc na czoło pomnika) został wkomponowany piaskowcowy blok kamienny z tablicą kommemoratywną. Całość została osadzona na trzech fundamentach betonowych, obłożonych kostką dekoracyjną powyżej powierzchni ziemi. Otoczenie pomnika i ścieżka dojściowa została wyłożona szarą kostką brukową z fragmentami kostki czerwonej.	5. HISTORIA OBIEKTU: Pomnik został zaprojektowany, wykonany, odsłonięty i pobłogosławiony w 2009 r. z okazji 70. rocznicy wybuchu drugiej wojny światowej. Odsłonięcia dokonał burmistrz Brzozowa Józef Rzepka w asyście proboszcza parafii rzymskokatolickiej pw. Niepokalanego Poczęcia NMP w Humniskach ks. Andrzeja Kusia i byłego proboszcza parafii rzymskokatolickiej pw. Przemienienia Pańskiego w Brzozowie ks. inf. Juliana Pudły. Uroczystość zgromadziła kilkuset mieszkańców sołectwa Humniska-Skrzyżowanie. Przy pomniku co roku odbywają się parafialne uroczystości religijne, m.in. kończy się przy nim wielkopostna Droga Krzyżowa; stanowi on czwarty ołtarz procesji eucharystycznej w Uroczystość Ciała i Krwi Pańskiej. W 2010 r. odbyły się tam uroczystości rocznicy katyńskiej.	9. ZDJĘCIE:
3. TREŚĆ INSKRYPCJI: Mieszkańcom Humnisk którzy podczas II wojny światowej w walce o niepodległość Polski oddali dusze miłosiernemu Bogu serca umiłowanej ojczyźnie a ciała ziemi ojczystej i obcej tablicę tę w 70. rocznicę pamiętnego Września 1939 r. z okazji 20-lecia erygowania parafii pw. Niepokalanego Poczęcia NMP w Humniskach poświęcają mieszkańcy Humnisk Humniska, dn. 23 października 2009 r.	6. STAN ZACHOWANIA: stan dobry	
	7. INICJATOR WZNIESIENIA POMNIKA: burmistrz Brzozowa mgr Józef Rzepka proboszcz parafii rzymskokatolickiej pw. Niepokalanego Poczęcia NMP w Humniskach ks. mgr Andrzej Kuś	

fot. Marek Marañski
© Muzeum Regionalne w Brzozowie

10. PLAN SYTUACYJNY

11. SPRAWUJĄCY OPIEKĘ:

Samorząd gminy Brzozów oraz wierni parafii rzymskokatolickiej pw. Niepokalanego Poczęcia NMP w Humniskach

12. BIBLIOGRAFIA:

M. Kaznowski, *Brzozowski szlak miejsc pamięci narodowej. Przewodnik*, Brzozów 2011, s. 53—54; M. Marański, M. Kaznowski, *Porcelanowy jubileusz humniskiej parafii na Małej Stronie*, „Wiadomości Brzozowskie”, R. 18: 2009, nr 11 (216), s. 14—22.

UWAGI:

Pomnik jest położony na działce 1361, stanowiącej drogę powiatową Humniska — Górki (przybliżone koordynaty geograficzne — N 49°40'17.93", E 22°01'50.75").

Fundatorem pomnika był samorząd gminy Brzozów, reprezentowany przez burmistrza Brzozowa Józefa Rzepkę, a tablicy kommemoratywnej — mieszkańcy Humnisk z parafii rzymskokatolickiej pw. Niepokalanego Poczęcia NMP na Małej Stronie.

Kamienny blok z piaskowca został pozyskany w kamieniołomie w Woli Komborskiej.

Tablicę kommemoratywną, z czarnego granitu o wysokości 70 cm i szerokości 66 cm, wykonali metodą piaskowania i i przytwierdzili do bloku kamiennego w październiku 2009 r. Anna i Bronisław Jajkowie z firmy kamieniarsko-betoniarskiej w Humniskach na Małej Stronie.

Wiosną 2010 r. pomnik uzupełniono o kamienny postument kolumnowy pod znicz.

Do 31 grudnia 2013 r. pomnik nie był remontowany.

Pomnik pozytywnie zaopiniowany przez Radę OPWiM dnia 29 kwietnia 2014 r. (pimo znak: R-IV/247/DM/1654/2014 oraz wpisany do Ewidencji Miejsc Pamięci Narodowej zgodnie z pismem Wojewódzkiego Komitetu Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa w Rzeszowie Nr: S-VI.5212.14.2014.MG z dnia 2014-05-07.

KARTA EWIDENCYJNA - MIEJSCA PAMIĘCI NARODOWEJ

1. ADRES: powiat brzozowski powiat gmina Brzozów gmina wieś Stara Wieś, część wsi cmentarz; brak nazwy ulicy i numeru miejsowość (nr, ulica)	4. NAZWA OBIEKTU: Pomnik Wiary i Ojczyzny	8. AUTOR I DATA ODSŁONIĘCIA: autorka projektu pomnika i trzech tablic: s. Czesława Augustyna Marek z domu generalnego Zgromadzenia Sióstr Służebniczek NMP Niepokalanie Poczętej w Starej Wsi; autor projektu jednej tablicy: Ryszard Słowik ze Starej Wsi wykonawcy pomnika: Adam Zarych — metaloplastyk z Bliznego i Ryszard Pietryka — rzemieślnik ze Starej Wsi; wykonawca tablic: Ryszard Słowik ze Starej Wsi data pobłogosławienia: 12 lipca 1987 r.
2. OPIS OBIEKTU: Zasadniczą część konstrukcji stanowi ażurowy krzyż łaciński, o wysokości ok. 7 m ponad cokołem, wykonany z kątowników metalowych przez Stanisława Pietrykę. Na licowej stronie tej konstrukcji znajduje się wizerunek Chrystusa zmartwychwstałego wysokości ok. 5 m i rozpiętości ramion ok. 4 m, wykonany z blachy miedzianej. Cokół betonowy ma wymiary: 1 m (wysokość) x 2,8 m (szerokość) x 2,8 m (długość). Został wyłożony płytami marmuropodobnymi. Uрна ma wysokość 1,1 m i średnicę czaszy 0,8 m. [c.d. → Uwagi]	5. HISTORIA OBIEKTU: Pomnik został zaprojektowany, wykonany i pobłogosławiony w 1987 r. Pobłogosławienia dokonał o. Kazimierz Kucharski SI. Uroczystość zgromadziła kilkuset mieszkańców Starej Wsi, wśród nich osoby duchowne z zakonu jezuitów i zgromadzenia sióstr służebniczek starowiejskich.	9. ZDJĘCIE:
3. TREŚĆ INSKRYPCJI: [treść tablicy po wschodniej stronie pomnika:] PAMIĘCI TYCH, KTÓRZY ODDALI ŻYCIE POLSCE W CZAS WOJEN, OBOZÓW, WIĘZIEŃ I PRZEŚLADOWAŃ [c.d. → Uwagi]	6. STAN ZACHOWANIA: stan bardzo dobry	
7. INICJATOR WZNIESIENIA POMNIKA: rodak starowiejski — o. Kazimierz Kucharski jezuita, mistrz nowicjatu w kolegium jezuitów w Starej Wsi komitet renowacji cmentarza parafialnego w Starej Wsi		

10. PLAN SYTUACYJNY

UWAGI:

Pomnik jest położony w północnej części działki 7653, stanowiącej cmentarz wyznaniowy parafii rzymskokatolickiej pw. Wniebowzięcia NMP w Starej Wsi, przy ogrodzeniu cmentarnym.

Fundatorem pomnika była społeczność Starej Wsi.

Dnia 7 kwietnia 1988 r. pomnik uzupełniono o urnę w kształcie eliptycznego kielicha, wykonaną przez metaloplastyka Adama Zarycha według projektu s. Czesławy Augustyny Marek. W urnie znajdują się kapsułki z ziemią z pól bitewnych i miejsc kaźni.

Pomnik jest oświetlony reflektorem.

W pierwszych latach istnienia pomnika były przy nim organizowane uroczystości wspomnieniowe w kwietniu z racji Miesiąca Pamięci Narodowej, m.in. 26 kwietnia 1992 r. - 50. rocznica powstania Armii Krajowej.

[c.d. punktu 2] Po zachodniej stronie pomnika znajduje się płyta piaskowcowa, na której umieszczono trzy miedziane tablice, każda z nich o wymiarach 45 cm (wysokość) x 90 cm (długość). Po wschodniej stronie znajduje się tablica odlana o wymiarach 60 cm (wysokość) x 90 cm (długość).

Otoczenie pomnika i ścieżka dojściowa została wyłożona kostką brukową.

[c.d. punktu 3:]

[treść inskrypcji na urnie:]

GRUNWALD RACŁAWICE SYBERIA WETSERPLATTE
PAWIAK PALMIRY DACHAU OŚWIĘCIM KATYŃ
ZAMOŚĆ MAJDANEK MONTE-CASSINO
TOBRUK WARSZAWA GDAŃSK
PRZYSIĘK-WISŁA

11. SPRAWUJĄCY OPIEKĘ:

Wierni parafii rzymskokatolickiej pw. Wniebowzięcia NMP w Starej Wsi

12. BIBLIOGRAFIA:

S. Dydek, *Stara Wieś. Z dziejów wsi i sanktuarium*, Brzozów 1996, s. 190—194; M. Kaznowski, *Brzozowski szlak miejsc pamięci narodowej*. Przewodnik, Brzozów 2011, s. 99.

KARTA EWIDENCYJNA - MIEJSCA PAMIĘCI NARODOWEJ

1. ADRES: powiat brzozowski powiat gmina Brzozów gmina wieś Stara Wieś, przysiółek Zdrój (Brzozów-Zdrój); brak nazwy ulicy i numeru miejsowość (nr, ulica)	4. NAZWA OBIEKTU: Pomnik Ofiar Holokaustu	8. AUTOR I DATA ODSŁONIĘCIA: autor projektu pomnika: inż. Jerzy Szafrński wykonawca pomnika: brak danych data odsłonięcia: prawdopodobnie 1962 r.
2. OPIS OBIEKTU: Zasadniczą część konstrukcji stanowi betonowy, przestrzenny, stylizowany heksagram tarczy Dawida, o wysokości ok. 3,2 m ponad cokołem i maksymalnej szerokości ok. 1,02 m. Jest on wkomponowany w betonowy słup o przekroju prostokątnym (75 cm x 65 cm), wysokości ok. 4,2 m ponad cokołem, z dwoma pionowymi wgłębieniami na licowej stronie. Konstrukcja zlokalizowana jest na betonowym cokole o wysokości 0,5 m, długości 2,5 m i szerokości 3 m.	5. HISTORIA OBIEKTU: Pomnik został zaprojektowany i wykonany w 1962 r. na 20-lecie zagłady Żydów z Brzozowa i okolic. Znajdujący się wcześniej na tym miejscu krzyż, został wtedy przeniesiony bliżej domu Caritas.	9. ZDJĘCIE:
3. TREŚĆ INSKRYPCJI: 1942 1962	6. STAN ZACHOWANIA: stan dobry 7. INICJATOR WZNIESIENIA POMNIKA: Józef Rogowski — rzemieślnik-piekarz w Brzozowie, lokalny społecznik	

10. PLAN SYTUACYJNY

UWAGI:

Pomnik jest położony we wschodniej części działki 7667, stanowiącej las w Leśnictwie Podlesie Nadleśnictwa Brzozów, w oddziale leśnym 163a przy skrzyżowaniu drogi powiatowej nr 2055R Brzozów — Zmiennica z wewnątrzzakładową drogą leśną nr inw. 242/72, wiodącą do leśniczówki Leśnictwa Podlesie.

Fundatorem pomnika była społeczność Brzozowa.

11. SPRAWUJĄCY OPIEKĘ:

samorząd gminy Brzozów

12. BIBLIOGRAFIA:

S. Dydek, *Katalog pamięci walk i straceń w regionie brzozowskim*, Brzozów 1985, bpag.; tenże, *Stara Wieś. Z dziejów wsi i sanktuarium*, Brzozów 1996, s. 190—194; M. Kaznowski, *Brzozowski szlak miejsc pamięci narodowej. Przewodnik*, Brzozów 2011, s. 29; A. Piecuch, *Uzupełnienie*, „Brzozowskie Zeszyty Historyczne”, nr 4 (1994), s. 48.

KARTA EWIDENCYJNA - MIEJSCA PAMIĘCI NARODOWEJ

1. ADRES: powiat brzozowski powiat gmina Brzozów gmina wieś Stara Wieś, część wsi Przy Szkole; brak nazwy ulicy i numeru miejsowość (nr, ulica)	4. NAZWA OBIEKTU: Pomnik Wdzięczności	8. AUTOR I DATA ODSŁONIĘCIA: autor projektu i wykonawca pomnika: Stanisław Macios — mistrz kamieniarski ze Starej Wsi data odsłonięcia i pobłogosławienia: 11 listopada 1938 r.
2. OPIS OBIEKTU: Betonowy pomnik składa się z dwustopniowego cokołu (stopień niższy o wymiarach 2 m x 2 m x 0,2 m, a stopień wyższy o wymiarach 1,37 m x 1,37 m x 0,2 m), bazy (o wysokości 1 m, szerokości 0,75 m i długości 1 m) oraz ściętego ostrosłupa o wysokości 2,70 m, zwieńczonego krzyżem greckim o wysokości ok. 0,5 m. Na stronie licowej pomnika, w dolnej części ostrosłupa znajduje się metalowa tablica z 1946 r., a w górnej — metalowe, stylizowane godło Rzeczypospolitej Polskiej z 1938 r., natomiast na licowej stronie bazy inskrypcja wyryta w kamieniu (obecnie słabo czytelna, częściowo zatynkowana).	5. HISTORIA OBIEKTU: Pomnik został wykonany w 1938 r. na 20-lecie odzyskania niepodległości; odsłonięty i pobłogosławiony przez proboszcza miejscowej parafii o. Jana Kopcia SI. Po drugiej wojnie światowej w 1946 r. na pomniku zamontowano wykonaną przez Jana Stobierskiego tablicę, upamiętniającą poległych w latach 1914—1945. Przy pomniku 4 maja 1947 r. odbyła się uroczystość pobłogosławienia przez o. Józefa Piecucha SI pierwszej motopompy w dziejach miejscowej Ochotniczej Straży Pożarnej. W pierwszych latach po drugiej wojnie światowej, w uroczystość Wszystkich Świętych przy pomniku zatrzymywała się procesja podążająca z bazyliki na cmentarz i odmawiane tam były modlitwy w intencji poległych za wolność Ojczyzny.	9. ZDJĘCIE:
3. TREŚĆ INSKRYPCJI: [treść inskrypcji na tablicy w górnej części pomnika:] † KU CZCI POLEGŁYCH BOHATERÓW Z NASZEJ GROMADY w 2-ch WOJNACH od 1914—1945 r. [c.d. → Uwagi]	6. STAN ZACHOWANIA: stan dobry	
	7. INICJATOR WZNIESIENIA POMNIKA: Władysław Dydek — lokalny społecznik w Starej Wsi	

10. PLAN SYTUACYJNY

11. SPRAWUJĄCY OPIEKĘ:

samorząd gminy Brzozów

12. BIBLIOGRAFIA:

S. Dydek, *Katalog pamięci walk i straceń w regionie brzozowskim*, Brzozów 1985, bpag.; tenże, *Stara Wieś. Z dziejów wsi i sanktuarium*, Brzozów 1996, s. 167—168, 396; M. Kaznowski, *Brzozowski szlak miejsc pamięci narodowej. Przewodnik*, Brzozów 2011, s. 96.

UWAGI:

Pomnik jest położony w zachodniej części działki 7643/1, stanowiącej własność gminną, użytkowaną przez Przedszkole Samorządowe w Starej Wsi; w pobliżu skrzyżowania drogi wojewódzkiej nr 886 Domaradz — Sanok z drogą gminną „Starowsianka”.

Fundatorem pomnika była społeczność Starej Wsi. W skład komitetu budowy pomnika weszli: przewodnicząca Koła Gospodyń Wiejskich Ewa Antoń, Władysław Dydek, proboszcz parafii pw. Wniebowzięcia NMP o. Jan Kopeć SI, prezes zarządu Ochotniczej Straży Pożarnej Józef Leń, projektant pomnika Józef Macios i prezes zarządu Kółka Rolniczego Józef Olejarski.

[c.d. punktu 3:]

[treść inskrypcji w dolnej części pomnika:]

KU CZCI SWYCH
POLEGŁYCH BOHATE-
RÓW W WOJNACH OD
1914—1920

FUNDATORZY
ORGANIZACJE SPÓŁ.
W STAREJ WSI

KARTA EWIDENCYJNA - MIEJSCA PAMIĘCI NARODOWEJ

1. ADRES: powiat brzozowski powiat gmina Brzozów gmina wieś Górki, centralna część wsi brak nazwy ulicy i numeru miejsowość (nr, ulica)	4. NAZWA OBIEKTU: Krzyż Grunwaldzki	8. AUTOR I DATA ODSŁONIĘCIA: autor projektu pomnika: brak danych wykonawca pomnika: brak danych, prawdopodobnie członkowie OSP w Górkach i niektórzy mieszkańcy Górek data odsłonięcia: brak danych, prawdopodobnie 1910 r.				
2. OPIS OBIEKTU: Obiekt składa się z metalowego krzyża wykonanego z rur o średnicy 13 cm (1,5 wysokości) i 9 cm (2,1 m wysokości) przy 1,3 m rozpiętości belki poziomej oraz dwustopniowej, betonowej bazy (stopień niższy o wymiarach 127 cm x 127 cm z 33 cm i wyższy o wymiarach 73 cm x 73 cm x 21 cm), obłożonej płytkami ceramicznymi, oraz betonowej tablicy inskrypcyjnej o wymiarach 100 cm x 50 cm, pomalowanej farbą czerwoną (tło) i białą (litery). Na przecięciu belek krzyża umieszczono metalowy odlew, przedstawiający Chrystusa Ukrzyżowanego o 60 cm wysokości i 70 cm rozpiętości ramion.	5. HISTORIA OBIEKTU: Pomnik został wykonany prawdopodobnie w 1910 r. na 500-lecie bitwy pod Grunwaldem. Najbardziej zaangażowani w tę inicjatywę byli naczelnik OSP w Górkach Jan Ruchlewicz, jego zastępca Wojciech Bobrzecki, wójt wsi Górki Walenty Florek i jego zastępca Wojciech Futyma. W 2010 r. pomnik został odnowiony z inicjatywy sołtysa Grzegorza Ostrowskiego przez mieszkańców Górek (m.in. oczyszczono i pomalowano krzyż oraz tablicę inskrypcyjną, a podstawę krzyża obłożono płytkami ceramicznymi).	9. ZDJĘCIE: 				
3. TREŚĆ INSKRYPCJI: GRUNWALD 1410—1910	<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 33%; vertical-align: top; padding: 5px;"> 6. STAN ZACHOWANIA: stan dobry </td> <td style="width: 66%;"></td> </tr> <tr> <td style="width: 33%; vertical-align: top; padding: 5px;"> 7. INICJATOR WZNIESIENIA POMNIKA: naczelnik OSP w Górkach Jan Ruchlewicz </td> <td style="width: 66%;"></td> </tr> </table>		6. STAN ZACHOWANIA: stan dobry		7. INICJATOR WZNIESIENIA POMNIKA: naczelnik OSP w Górkach Jan Ruchlewicz	
6. STAN ZACHOWANIA: stan dobry						
7. INICJATOR WZNIESIENIA POMNIKA: naczelnik OSP w Górkach Jan Ruchlewicz						

10. PLAN SYTUACYJNY

UWAGI:

Pomnik jest położony w zachodniej części działki 2662/3, stanowiącej własność gminną; w pobliżu drogi powiatowej nr 2053R Humniska — Górki — Strachocina.

Został ufundowany przez członków Ochotniczej Straży Pożarnej w Górkach oraz zwierzchność gminną wsi Górki.

11. SPRAWUJĄCY OPIEKĘ:

samorząd gminy Brzozów

12. BIBLIOGRAFIA:

S. Dydek, *Katalog pamięci walk i straceń w regionie brzozowskim*, Brzozów 1985, bpag.; M. Kaznowski, *Brzozowski szlak miejsc pamięci narodowej. Przewodnik*, Brzozów 2011, s. 57.

KARTA EWIDENCYJNA - MIEJSCA PAMIĘCI NARODOWEJ

1. ADRES: powiat brzozowski powiat gmina Brzozów gmina wieś Grabownica Starzeńska, część wsi przy szkole; brak nazwy ulicy i numeru miejscowość (nr, ulica)	4. NAZWA OBIEKTU: Pomnik Grunwaldzki	8. AUTOR I DATA ODSŁONIĘCIA: autor projektu pomnika: brak danych wykonawca pomnika: brak danych, prawdopodobnie częściowo mieszkańcy Grabownicy Starzeńskiej wykonawca rzeźb: Stanisław Piątkiewicz z Sanoka data odsłonięcia: brak danych, prawdopodobnie 1910 r.
2. OPIS OBIEKTU: Konstrukcja pomnika opiera się o kamienny kopiec z łupliwego piaskowca wysokości ok. 2,3 m i maksymalnej szerokości u podstawy ok. 3,2 m. Najwyższą warstwę stanowią cegły. Najważniejszym elementem pomnika jest figura Matki Bożej Niepokalanej o wysokości 1,9 m w koronie i z berłem w lewej dłoni, a poniżej rzeźba zrywającego się do lotu, skutego kajdanami orła o wysokości 0,9 m i rozpiętości skrzydeł 1 m. Tablica ma wymiary 40 cm x 50 cm	5. HISTORIA OBIEKTU: Pomnik został wykonany w 1910 r. na 500-lecie bitwy pod Grunwaldem. Przy pomniku w latach Polski ludowej młodzież szkolna, w tym harcerze, zaciągała warty z okazji rocznic patriotycznych.	9. ZDJĘCIE:
3. TREŚĆ INSKRYPCJI: 1410—1910 GRUNWALD	6. STAN ZACHOWANIA: Bardzo dobry 7. INICJATOR WZNIESIENIA POMNIKA: brak danych	

10. PLAN SYTUACYJNY

UWAGI:

Pomnik jest położony we wschodniej części działki 2191/1, stanowiącej własność gminną, użytkowaną przez Zespół Szkół w Grabownicy Starzeńskiej; w pobliżu drogi wojewódzkiej nr 886 Domaradz — Sanok.

Został ufundowany przez mieszkańców wsi.

11. SPRAWUJĄCY OPIEKĘ:

samorząd gminy Brzozów, społeczność szkolna Zespołu Szkół w Grabownicy Starzeńskiej

12. BIBLIOGRAFIA:

S. Dydek, *Katalog pamięci walk i straceń w regionie brzozowskim*, Brzozów 1985, bpag.; R. Ostrowski, *Grabownica Starzeńska. Kartki z dziejów wsi*, Grabownica Starzeńska — Brzozów — Rzeszów 2009, s. 174—175.

KARTA EWIDENCYJNA - MIEJSCA PAMIĘCI NARODOWEJ

1. ADRES: powiat brzozowski powiat gmina Brzozów gmina wieś Grabownica Starzeńska, centralna część wsi; brak nazwy ulicy i numeru miejscowość (nr, ulica)	4. NAZWA OBIEKTU: Pomnik Wdzięczności Żołnierzom Radzieckim	8. AUTOR I DATA ODSŁONIĘCIA: autor projektu pomnika: Marian Jarosz z Bliznego / Sanoka i Kazimierz Kalemba wykonawca pomnika: robotnicy kopalni ropy naftowej w Grabownicy Starzeńskiej data odsłonięcia: 11 grudnia 1949 r.
2. OPIS OBIEKTU: Konstrukcja pomnika opiera się o betonową podstawę w postaci ściętego ostrosłupa czworokątnego o wysokości ok. 1,6 m i długości 4 m; z arkadą (1,2 m wysokości i 2 m szerokości u podstawy), wewnątrz której znajduje się fragment radzieckiej dywizyjnej armaty polowej kal. 76 mm wz. 1942 (ZiS-3). Na podstawie znajduje się betonowy blok o wysokości 2,6 m i szerokości 2,5 m z napisem w postaci metalowych liter o wysokości 35 cm. Zwieńczenie bloku stanowi godło Rzeczypospolitej Polskiej na okuciu (łącznie wysokości ok. 0,5 m). Do podstawy po obydwu bokach przylegają elementy długości 1,3 m każdy, a na nich znajdują się metalowe detale, stylizowane na łuski artyleryjskie.	5. HISTORIA OBIEKTU: Pomnik został wykonany od czerwca do grudnia 1949 r. Uroczystość odsłonięcia zgromadziła przedstawicieli partii, wojska, związków zawodowych i ludności miejscowej wsi i sąsiednich miejscowości. W 1974 r. z okazji 30-lecia Polski Ludowej Powiatowa Komisja Ochrony Pomników Walki i Męczeństwa w Brzozowie sfinansowała remont pomnika. W 1990 r. pięciopromienna gwiazda została usunięta, a na jej miejsce umieszczono metalowy odlew godła Rzeczypospolitej Polskiej. Pomnik został w 2013 r. odnowiony według projektu Marcina Michańczyka — fotografa z Grabownicy Starzeńskiej	9. ZDJĘCIE:
3. TREŚĆ INSKRYPCJI: ZA WOLNOŚĆ WASZĄ I NASZĄ	6. STAN ZACHOWANIA: stan dobry	
	7. INICJATOR WZNIESIENIA POMNIKA: robotnicy kopalni ropy naftowej w Grabownicy Starzeńskiej wraz z mieszkańcami wsi	

10. PLAN SYTUACYJNY

UWAGI:

Pomnik jest położony we wschodniej części działki 1512, stanowiącej własność prywatną; w pobliżu drogi wojewódzkiej nr 886 Domaradz — Sanok.

11. SPRAWUJĄCY OPIEKĘ:

samorząd gminy Brzozów

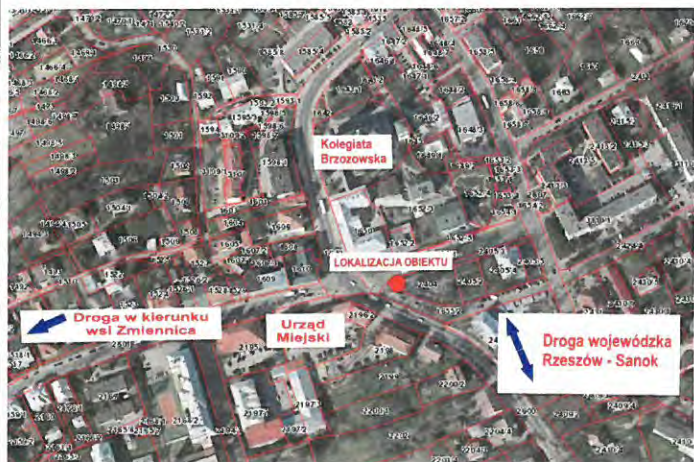
12. BIBLIOGRAFIA:

S. Dydek, *Katalog pamięci walk i straceń w regionie brzozowskim*, Brzozów 1985, bpag.; R. Ostrowski, *Grabownica Starzeńska. Kartki z dziejów wsi*, Grabownica Starzeńska — Brzozów — Rzeszów 2009, s. 175—176; M. Kaznowski, *Brzozowski szlak miejsc pamięci narodowej. Przewodnik*, Brzozów 2011, s. 63.

KARTA EWIDENCYJNA - MIEJSCA PAMIĘCI NARODOWEJ

1. ADRES: powiat brzozowski powiat gmina Brzozów gmina miasto Brzozów, Plac Grunwaldzki miejscowość (nr, ulica)	4. NAZWA OBIEKTU: Pomnik Grunwaldzki	8. AUTOR I DATA ODSŁONIĘCIA: autor projektu pomnika: prawdopodobnie Władysław Gawliński ze Lwowa wykonawca pomnika: brak danych; autor rzeźb: Władysław Gawliński ze Lwowa data odsłonięcia i pobłogosławienia: 11 września 1910 r.
2. OPIS OBIEKTU: Podstawa pomnika zbudowana jest z kamieni piaskowcowych różnej wielkości i kształtu, na planie kwadratu, zwężająca się ku górze. Na podstawie posadowiony jest cokół z piaskowca gruboziarnistego ciemnego koloru, zaś trzon, figura Maryi Niepokalanej z koroną na głowie i berłem w prawej dłoni oraz rzeźba orła w cierniach — z jasnego piaskowca drobnoziarnistego. Ogólne wymiary pomnika: wysokość ok. 473 cm, szerokość 170 cm, grubość 170 cm.	5. HISTORIA OBIEKTU: Pomnik został wykonany w 1910 r., a statua Maryi została pobłogosławiona podczas sumy w kościele brzozowskim drugiej części I Wiecu Katolicko-Społecznego w Brzozowie, prawdopodobnie przez o. Apoloniusza Kraupę SI — rektora klasztoru jezuitów i proboszcza parafii w Starej Wsi. Aktu odsłonięcia pomnika dokonał inspektor szkolny Józef Lorenc. Dnia 16 kwietnia 1942 r. na polecenie lokalnych władz okupacyjnych została usunięta tablica, którą następnie ukrył mistrz betoniarski Jan Wawrzyszko, a która po wojnie została ponownie wmurowana w cokół pomnika. [c.d. → Uwagi]	9. ZDJĘCIE:
3. TREŚĆ INSKRYPCJI: [tablica górna:] KRÓLOWEJ KORONY POLSKIEJ I. WIEC KATOLICKO-SPOŁECZNY w 500. ROCZNICĘ GRUNWALDU 1910. [tablica dolna:] W dniu 22 VII 1946 r. Pomnik ten sumptem obywateli odnowiono i do pierwotnej formy przywrócono	6. STAN ZACHOWANIA: stan dobry	
7. INICJATOR WZNIESIENIA POMNIKA: Stanisław Biały — poseł do austriackiej Rady Państwa we Wiedniu, prezes Sądu Powiatowego w Brzozowie wraz z parafianami parafii brzozowskiej		

10. PLAN SYTUACYJNY

UWAGI:

Pomnik jest położony we wschodniej części działki 2404, stanowiącej własność gminy Brzozów (mały park miejski); w pobliżu drogi wojewódzkiej nr 886 Domaradz — Sanok.

[c.d. punktu 5:] W 1973 r. Powiatowa Komisja Ochrony Pomników Walki i Męczeństwa w Brzozowie sfinansowała remont pomnika. Od maja do lipca 2002 r. został on poddany kompleksowej renowacji według projektu artysty konserwatora dzieł sztuki Przemysława Michalskiego z Krosna nakładem środków budżetu gminy Brzozów przy współfinansowaniu przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Przemyśle. Odnowienie wykonał autor koncepcji.

[c.d. punktu 12:] P. Michalski, *Pomnik Grunwaldzki w Brzozowie. Dokumentacja konserwatorska*, Krosno 2002; Z. Wójcik, *Miasto Brzozów i powiat pod okupacją hitlerowską, w: Sześć wieków Brzozowa. Księga pamiątkowa*, pod red. B. Fronia i in., b.m.wyd. 1959, s. 210.

11. SPRAWUJĄCY OPIEKĘ:

samorząd gminy Brzozów

12. BIBLIOGRAFIA:

B. Bodzioch-Kaznowska i M. Kaznowski, *Ruch katolicko-społeczny w dekanacie brzozowskim przed 1914 r.*, „Wiadomości Brzozowskie”, R.: 2006, nr 12, s. 32—33; S. Dydek, *Katalog pamięci walk i straceń w regionie brzozowskim*, Brzozów 1985, bpag. [c.d. → Uwagi]

KARTA EWIDENCYJNA - MIEJSCA PAMIĘCI NARODOWEJ

1. ADRES: powiat brzozowski powiat gmina Brzozów gmina miasto Brzozów, ul. Parkowa miejscowość (nr, ulica)	4. NAZWA OBIEKTU: Pomnik Pamięci Narodu „Tym, którzy życie Polsce oddali 1939—1989” (poprzednio Pomnik Wdzięczności Armii Radzieckiej)	8. AUTOR I DATA ODSŁONIĘCIA: autor projektu pomnika pierwotnego: Władysław Niemiec autor projektu przebudowy pomnika: Adam Zarych z Bliznego wykonawca pomnika: brak danych data odsłonięcia: 22 lipca 1950 r. / 11 listopada 1992 r.
2. OPIS OBIEKTU: Zasadniczą część konstrukcji pomnika stanowi pięć betonowych słupów różnej wysokości (245 cm, 345 cm i 435 cm) i długości u podstawy 300 cm, połączonych ze sobą, przy czym boczne wysunięto do przodu. W 1992 r. w tę część została włączona dekoracja metaloplastyczna o wymiarach skrajnych: ok. 4,2 m wysokości i 2,7 m długości. Tablica ma wymiary 50 cm wysokości x 115 cm długości.	5. HISTORIA OBIEKTU: Pomnik został wykonany w 1950 r. Umieszczono w nim tablicę z napisem „WIECZNA CZEŚĆ I CHWAŁA / BOHATEROM ARMII CZERWONEJ, / POLEGŁYM / W WALKACH O WOLNOŚĆ / WSZYSTKICH LUDÓW”. Dnia 16 kwietnia 1966 r. w niszę została wmontowana urna z ziemią z pól bitewnych i miejsc straceń oraz tablica z napisem „1966—1966 CZEŚĆ PAMIĘCI / POLEGŁYCH W WALCE O POLSKĘ / LUDOWĄ, BRZOSÓW 16.IV.1966 R.”. W 1974 r. staraniem Powiatowej Komisji Ochrony Pomników Walki i Męczeństwa w Brzozowie. W 1990 r. komitet przy Oddziale Światowego Związku Żołnierzy Armii Krajowej w Brzozowie ogłosił konkurs na projekt przebudowy pomnika. [c.d. → Uwagi]	9. ZDJĘCIE:
3. TREŚĆ INSKRYPCJI: TYM KTÓRZY ŻYCIE POLSCE ODDALI 1939—1989	6. STAN ZACHOWANIA: stan dobry	
	7. INICJATOR WZNIESIENIA POMNIKA: pierwotnego: brak danych; przebudowanego: burmistrz gminy Brzozów Józef Rzepka i członkowie koła Światowego Związku Żołnierzy Armii Krajowej w Brzozowie	

10. PLAN SYTUACYJNY

UWAGI:

Pomnik jest położony we wschodniej części działki 2705, stanowiącej własność gminy Brzozów (*chodnik i część placu przy parku jordanowskim*); w pobliżu drogi powiatowej nr 2055R Brzozów — Zmiennica.

[c.d. punktu 5:]

W 1992 r. pomnik został przebudowany poprzez zasłonięcie dotychczasowej części licowej pomnika metaloplastyczną dekoracją, przedstawiającą orła w koronie, podtrzymującego na łapach zmarłego żołnierza. Odślonięcia dokonali 11 listopada 1992 r. uczestnik wojny 1920 r. i były więzień obozu koncentracyjnego Auschwitz Jan Salamak, burmistrz gminy Brzozów Józef Rzepka i przewodniczący Rady Miejskiej Lucjan Krynicki. Natomiast pobłogosławienia dokonał proboszcz parafii brzozowskiej ks. prał. Julian Pudło w asyście ks. Tomasza Zięby. W imieniu inicjatorów przebudowy wystąpił przewodniczący koła Światowego Związku Żołnierzy Armii Krajowej w Brzozowie Tadeusz Konieczko. Przemówienie wygłosił oficer Obwodu AK Brzozów prof. dr hab. inż. Józef Kruczek. Apel poległych prowadzili radny Rady Miejskiej w Brzozowie inż. Edmund Malina przy udziale ucznia Liceum Ogólnokształcącego w Brzozowie Pawła Brysia.

Przy pomniku odbywają się obchody świąt narodowych 3 maja i 11 listopada, a także inne uroczystości rocznicowe, np. 70. rocznica śmierci Ofiar zbrodni katyńskiej 16 kwietnia 2010 r.

[c.d. punktu 12:]

Pamięć czasów wojny i „wyzwolenia” zawarta w pomniku przy parku miejskim w Brzozowie, „Brzozowskie Zeszyty Historyczne”, nr 7 (1996), s. 72—76; *Staraniem Komitetu Pamięci Narodu...*, „Brzozowskie Zeszyty Historyczne”, nr 13 (2001/2002), s. 131.

11. SPRAWUJĄCY OPIEKĘ:

samorząd gminy Brzozów

12. BIBLIOGRAFIA:

S. Dydek, *Katalog pamięci walk i straceń w regionie brzozowskim*, Brzozów 1985, bpag.; M. Kaznowski, *Brzozowski szlak miejsc pamięci narodowej. Przewodnik*, Brzozów 2011, s. 19, 22; tenże, *Odczytać tajemnicę męczeńskiej śmierci*, „Wiadomości Brzozowskie”, R. 2010, nr 4, s. 12—13. [c.d. → Uwagi]

KARTA EWIDENCYJNA - MIEJSCA PAMIĘCI NARODOWEJ

1. ADRES: powiat brzozowski powiat gmina Brzozów gmina miasto Brzozów, ul. Rzeszowska miejscowość (nr, ulica)	4. NAZWA OBIEKTU: Krzyż konfederatów i powstańców	8. AUTOR I DATA ODSŁONIĘCIA: autor projektu pomnika: brak danych wykonawca pomnika: brak danych wykonawca tablicy z 1994 r.: Adam Zarych z Bliznego data odsłonięcia pomnika: 1904 r. data odsłonięcia tablicy z 1994 r.: 11 listopada 1994 r.
2. OPIS OBIEKTU: Zasadniczą część konstrukcji pomnika stanowi brzozowy krzyż o wysokości 4 m, średnicy ok. 25 cm i rozpiętości poziomej belki 1,8 m. Jest on posadowiony na kamiennej podstawie wysokości 1,2 m i średnicy ok. 2 m. Metalowa tablica z 1904 r. ma wymiary ok. 45 cm x 40 cm, a miedziana tablica profilowana i wypełniona betonem z 1994 r. - 120 cm x 60 cm. Podczas kompleksowych prac remontowych obiektu w roku 2019 dokonano m.in.: wymiany krzyża brzozowego na krzyż metalowy imitujący brzozę.	5. HISTORIA OBIEKTU: Pomnik został wykonany w 1904 r. Od początku miał formę krzyża dębowego umieszczonego na kamiennej podstawie w miejscu zbiorowej mogiły konfederatów barskich, poległych w potyczce pod Brzozowem i ekshumowanych z miejsca pierwotnego pochówku na obecną miejscę. Przed pierwszą i drugą wojną światową odbywały się przy obiekcie uroczystości patriotyczne. W 1993 r. ogłoszono konkurs na projekt formy plastycznej zmieniającej wygląd pomnika, planując odsłonięcie na 2 października 1994 r. Ostatecznie w 1994 r. nadleśnictwo Brzozów przekazało nowy krzyż dębowy, a na jego kamiennej podstawie zamontowana została miedziana tablica, którą 11 listopada 1994 r. odsłonił burmistrz gminy Brzozów Józef Rzepka oraz uczestniczka Powstania Warszawskiego Halina Kołodyńska Iżycka-Herman pseud. „Stokrotka” (zm. 2001). Tablicę pobłogosławił proboszcz parafii pw. Przemienienia Pańskiego w Brzozowie ks. prał. Julian Pudło. W roku 2019 przeprowadzone zostały kompleksowe prace remontowe obiektu dofinansowane z budżetu Wojewody Podkarpackiego.	9. ZDJĘCIE:
3. TREŚĆ INSKRYPCJI: [treść inskrypcji na tablicy dolnej:] BOHATEROM POLEGŁYM ZA WOLNOŚĆ POLSKIE TOW. GIMNASTYCZNE „SOKÓŁ” W BRZozOWIE 1904 [c.d. → Uwagi]	6. STAN ZACHOWANIA: stan bardzo dobry	
7. INICJATOR WZNIESIENIA POMNIKA: członkowie gniazda Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół” w Brzozowie (pomnik w 1904 r.) oraz członkowie Koła Światowego Związku Żołnierzy Armii Krajowej w Brzozowie i burmistrz gminy Brzozów Józef Rzepka (tablica w 1994 r.)		

10. PLAN SYTUACYJNY

UWAGI:

Pomnik jest położony w centralnej części działki 26, stanowiącej własność gminy Brzozów (cmentarz komunalny).

[c.d. punktu 3:]

[treść inskrypcji na tablicy górnej:]

W 50 ROCZNICĘ
POWSTANIA WARSZAWSKIEGO
OJCOM NASZYM
OBROŃCOM WOLNOŚCI
ZA KREW PRZELANĄ W FORMACJACH
KONFEDERACKICH 1768-1772
KOŚCIUSZKOWSKICH 1794
POWSTAŃCZYCH 1830 1864 LEGIONOWYCH
WOJSKA POLSKIEGO WYZNACZAJĄCEGO
GRANICE II RZECZYPOSPOLITEJ
W LATACH 1918-1921
ARMII PODZIEMNYCH LAT 1939-1946
POWSTAŃCOM WARSZAWY
TABLICĘ TĘ POŚWIĘCONO 11 XI 1994

[c.d. punktu 12:] *Staraniem Komitetu Pamięci Narodu...*, „Brzozowskie Zeszyty Historyczne”, nr 13 (2001/2002), s. 132.

11. SPRAWUJĄCY OPIEKĘ:

Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej w Brzozowie

12. BIBLIOGRAFIA:

S. Dydek, *Katalog pamięci walk i straceń w regionie brzozowskim*, Brzozów 1985, bpag.; M. Kaznowski, *Brzozowski szlak miejsc pamięci narodowej*. Przewodnik, Brzozów 2011, s. 103; *Projekt dodatkowej tablicy na Mogiłę Konfederatów Barskich*, „Brzozowskie Zeszyty Historyczne”, nr 4 (1994), s. 85; *Uwaga plastycy*, „Brzozowskie Zeszyty Historyczne”, nr 3 (1993), s. 61-62 [c.d. → Uwagi]

KARTA EWIDENCYJNA - MIEJSCA PAMIĘCI NARODOWEJ

1. ADRES: powiat brzozowski powiat gmina Brzozów gmina miasto Brzozów, ul. Bohaterów II Wojny Światowej miejscowość (nr, ulica)	4. NAZWA OBIEKTU: Pomnik ofiar drugiej wojny światowej	8. AUTOR I DATA ODSŁONIĘCIA: autor projektu pomnika: Adam Zarych z Bliznego wykonawca pomnika: Adam Zarych z Bliznego data odsłonięcia pomnika: 8 maja 1996 r.
2. OPIS OBIEKTU: Zasadniczą część konstrukcji pomnika stanowi metalowy krzyż o profilu zamkniętym na planie kwadratu 10 cm x 10 cm oraz wysokości 320 cm i rozpiętości poziomej belki 120 cm z wizerunkiem Jezusa Ukrzyżowanego (170 cm wysokości). Podstawa krzyża ma wysokość i jest bryłą zbliżoną do kuli o średnicy 110 cm, symbolizującej glob, wokół której znajduje się banderola szerokości 50 cm z czterema tablicami o wymiarach 50 cm wysokości i 80 cm długości. W górnej części kuli znajdują się cztery zaćwiczony krzyże wysokości ok. 70 cm i rozpiętości belek poziomych 52 cm.	5. HISTORIA OBIEKTU: Pomnik został wykonany w 1996 r., a odsłonięty przez burmistrza gminy Brzozów Józefa Rzepkę oraz przedstawicieli rodzin ofiar wojny światowej — Emmę Pilawską-Kozakową i Zbigniewa Kilarskiego. Pomnik został pobłogosławiony przez proboszcza parafii pw. Przemienienia Pańskiego w Brzozowie ks. prał. Juliana Pudłę i kapelana szpitala brzozowskiego ks. Tomasza Ziębę. Przy pomniku 7 listopada 2008 r. odbyła się uroczystość samorządowców brzozowskich poświęcona Ofiarom drugiej wojny światowej z Brzozowa i okolic natomiast corocznie władze samorządowe gminy Brzozów w rocznicę wybuchu II wojny światowej czczą pamięć ofiar wojny składając pod pomnikiem wiązanki kwiatów i zapalając znicze.	9. ZDJĘCIE:
3. TREŚĆ INSKRYPCJI: [treść tablicy 1:] ZGINĘLI W OBOZACH HITLEROWSKICH ZAMORDOWANI W OŚWIECIMIU SS. CELESTYNA FARON CZECHOWSKI TADEUSZ CHUDZIKIEWICZ GABRIEL DUDEK TADEUSZ LENATROWICZ FRANCISZEK KRUCZEK MICHAŁ — NOW RYSZ STEFAN SZYMAŃSKI ADAM WANIC BOLESŁAW W DACHAU — WYKUS JULIUSZ W FLOSSENBURG — WOLAŃSKI ZBIGNIEW W NEUENGAMME — BIEDA MIECZYŚLAW W WARZYCACH K. JASŁA BUCHWALD FRANCISZEK HADUCH PIOTR W NOWYM SĄCZU — PILAWSKI STANISŁAW S.E.PL.T. NA ROBOTACH W NIEMCZECH ZGINĘLI MIGALSKI STANISŁAW PILAWSKI STANISŁAW S.T. [c.d. → Uwagi]	6. STAN ZACHOWANIA: stan dobry	
7. INICJATOR WZNIESIENIA POMNIKA: członkowie Koła Światowego Związku Żołnierzy Armii Krajowej w Brzozowie		

10. PLAN SYTUACYJNY

11. SPRAWUJĄCY OPIEKĘ:

Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej w Brzozowie

12. BIBLIOGRAFIA:

M. Kaznowski, *Brzozowski szlak miejsc pamięci narodowej*. Przewodnik, Brzozów 2011, s. 105—106; *Naszemu czytelnikom*, „Brzozowskie Zeszyty Historyczne”, nr 6 (1995), s. 86-90; A. Piecuch, *W obronie zagrożonej niepodległości*, „Brzozowskie Zeszyty Historyczne”, nr 7 (1996), s. 28, 29; *Staraniem Komitetu Pamięci Narodu...*, „Brzozowskie Zeszyty Historyczne”, nr 13 (2001/2002), s. 133.

UWAGI:

Pomnik jest położony w centralnej części działki 36, stanowiącej własność gminy Brzozów (cmentarz wojskowy).

[c.d. punktu 3]
[treść tablicy 2:]

WRZEŚNIOWI TULACZE
WALCZYLI O POLSKĘ NA ZACHODNICH FRONTACH
ZMARLI NA UCHODŹSTWIE

Ś. † P.

ADAM ŁOBODZIŃSKI 1921—1978
ŻOŁNIERZ GEN. MACZKA. SPOCZYWA W GŁOMORAN — WALIA

Ś. † P.

JAN MATERNIAK 1919—1981
WALCZYŁ WE FRANCJI. SPOCZYWA W MONTREAL — KANADA

Ś. † P.

ZYGMUNT MIKSIEWICZ 1919—1994
WALCZYŁ WE FRANCJI I ANGLII. SPOCZYWA W EDYNBURGU — SZKOCJA

Ś. † P.

STANISŁAW PILAWSKI KPT. 1911—1985
PO TRUDACH WOJNY NA ZACH. FRONCIE SPOCZYWA
W HANDSWORTH — ANGLIA

[treść tablicy 3:]

ZGINĘLI W ŁAGRACH STALINOWSKICH
ZAMORDOWANI W KATYNIU: W OSTASZKOWIE:
KILARSKI EDWARD POR. NOWICKI STANISŁAW
SPICZAK WIESŁAW MGR
W KOZIELSKU: W STAROBIELSKU:
PILAWSKI ROMAN PPOR. KOŚCIŃSKI EDWARD PPLK
SZUBA MIECZYŚŁAW PPOR. TIETZE WITOLD PPOR.

NIE WRÓCILI ZE ZSYŁKI DO ZSRR:
KIEMPA ROMAN KUREK ANDRZEJ STRÓŻYŃSKI JAN

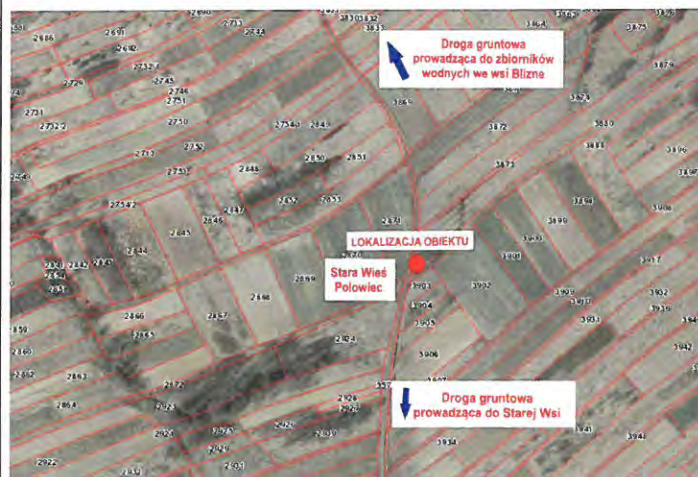
ZASTRZELONY PRZEZ UBP W BRZOSOWIE W 1945 R.
IGNACY BIELAWSKI PS. „MNICH” STARA WIEŚ
MIEJSCA POCHÓWKU NIE UJAWNIONO

10. PLAN SYTUACYJNY	UWAGI: [treść tablicy 4:] ICH GROBY NA POLSKIEJ I OBCEJ ZIEMI W 1939 R. POLEGLI DĄBROWSKI TADEUSZ POD SMOLEŃSKIEM JAJKO KAZIMIERZ POD LWOWEM KOŚCIŃSKI STEFAN POD NAROLEM . NIEZNANE: KOWALSKI ALEKSANDER · OWOC JAN · MACHNICKI ROMAN MJR · PIĄTKOWSKI JAN KPT · SKIBA FRANCISZEK ST. STRZ. ZGINĘLI BEZ WIEŚCI: GÓRECKI STANISŁAW · GÓRECKI TADEUSZ · HADUCH WŁADYSŁAW W 1941 R. ZABITY: ANTOŃ TADEUSZ NA SANIE K. TEMESZOWA W 1943 R. POLEGLI POD LENINO: OLENIACZ STANISŁAW · SZARO STANISŁAW W 1944 R. POLEGLI: KOŚCIŃSKI ANTONI POD MONTE CASSINO NIEPOKÓJ BOGUSŁAW „STORCH” AK W KRAKOWIE W 1945 R. POLEGLI NA WALE POMORSKIM POD NADARZYCAMI CZUBSKI BOLESŁAW · FIEJDASZ MIECZYŚŁAW KPR. POD RUDKAMI: KOSZTYŁA BRONISŁAW · KOSZTYŁA JAN POD KOŁOBRZEGIEM: WĘGRZYNOWSKI TADEUSZ AK · GIERUSZYŃSKI ZDZISŁAW · DYDEK JÓZEF ZGINĄŁ BEZ WIEŚCI: GIERMAŃSKI JÓZEF
11. SPRAWUJĄCY OPIEKĘ:	Treść tablicy głównej:
12. BIBLIOGRAFIA:	Z TRUDU I BÓLU NASZEGO POLSKA POWSTAŁA BY ŻYĆ

KARTA EWIDENCYJNA - MIEJSCA PAMIĘCI NARODOWEJ

1. ADRES: powiat brzozowski powiat gmina Brzozów gmina wieś Stara Wieś, część wsi Polowiec; brak nazwy ulicy i numeru miejscowość (nr, ulica)	4. NAZWA OBIEKTU: Kapliczka na Polowcu	8. AUTOR I DATA ODSŁONIĘCIA: autor projektu tablic: prawdopodobnie Stanisław Dydek wykonawca tablic: brak danych data odsłonięcia: 28 maja 2000 r.
2. OPIS OBIEKTU: Kapliczka jest obiektem zbudowanym z cegły, pobielonym, szerszej podstawie (jej wysokość 60 cm, szerokość i długość po 70 cm) i węższej części zasadniczej (jej wysokość 180 cm, a szerokość i długość po 55 cm). Wnęka z figurą Maryi Niepokalanej ma wymiary 43 cm wysokości i 27 cm długości. Tablice zostały wykonane z metalu, pociągniętego emalią; górna ma wymiary 23 cm wysokości x 40 cm długości, zaś dolna — 28 cm wysokości x 39 cm długości.	5. HISTORIA OBIEKTU: Kapliczka pochodzi prawdopodobnie w I połowie XX w. W roku jubileuszowym zostały na niej umieszczone dwie tablice, upamiętniające akcję zrzutu broni dla Obwodu AK Brzozów na Polowcu (krypt. „Bocian 104”) w czerwcu 1944 r. Uroczystość 28 maja 2000 r. rozpoczęła się mszą św., sprawowaną przez ks. prał. Juliana Pudłę, o. Stanisława Owoca SI i ks. Wiesława Przepadłę w bazylice starowiejskiej i była połączona pobłogosławieniem tablic przez uczestników odbioru zrzutu — Adama Jarę i Stanisława Pasterza. Następnie na Polowcu zgromadziły się poczty sztandarowe, kompania honorowa 5 Pułku Strzelców Podhalańskich z Rzeszowa, goście, wśród nich poseł Adam Śniezek, oraz młodzież i mieszkańcy Starej Wsi, w obecności których zamontowano na elewacji kapliczki tablice. Uroczystość zakończył apel poległych i salwa kompanii honorowej.	9. ZDJĘCIE:
3. TREŚĆ INSKRYPCJI: [treść inskrypcji na tablicy górnej:] NA TYM TERENIE, NAZWANYM BOCIAN 104, NOCĄ 30 MAJA 1944 ROKU PLUTONY ARMII KRAJOWEJ PLACÓWKI DOMARADZ PRZYJĘŁY DLA OBWODU BRZÓZÓW ALIANCKI ZRZUT BRONI, GROMADZONEJNA CZAS AKCJI BURZA. W PODZIĘCIE MATCE BOŻEJ ZA OPIEKĘ, ŻOŁNIERZOM POLSKI PODZIEMNEJ ZA TRUDY TABLICĘ TĘ UFUNDOWALI ŻOŁNIERZE PLACÓWKI AK DOMARADZ. 28 MAJA 2000 R. [c.d. → Uwagi]	6. STAN ZACHOWANIA: stan bardzo dobry	
7. INICJATOR WZNIESIENIA POMNIKA: Stanisław Dydek — lokalny społecznik w Starej Wsi		

10. PLAN SYTUACYJNY

11. SPRAWUJĄCY OPIEKĘ:

samorząd gminy Brzozów

12. BIBLIOGRAFIA:

S. Dydek, *Stara Wieś. Z dziejów wsi i sanktuarium*, Brzozów 1996, s. 190—194; M. Kaznowski, *Brzozowski szlak miejsc pamięci narodowej*, Przewodnik, Brzozów 2011, s. 93—94; A. Picuch, *Nasze dokonania i zamierzenia*, „Brzozowskie Zeszyty Historyczne”, nr 12 (2000), s. 123—125; *Staraniem Komitetu Pamięci Narodu...*, „Brzozowskie Zeszyty Historyczne”, nr 13 (2001/2002), s. 134.

UWAGI:

Kapliczka jest położona w południowo-zachodniej części działki 3879, stanowiącej własność Agnieszki Bober, do 2011 r. jej rodziców — Zofii i Stanisława Herbutów (zam. Stara Wieś 492, 36-200 Brzozów).

Fundatorami tablic na kapliczce były koła Światowego Związku Żołnierzy Armii Krajowej w Brzozowie i Domaradzu.

[c.d. punktu 3:]

[treść inskrypcji na tablicy dolnej:]

PAMIĘCI BOHATERSKIEJ ZAŁOGI SAMOŁOTU HALIFAX JD-172 „V”
POLEGŁEJ W CZASIE LOTU NIOSĄCEGO POMOC ŻOŁNIERZOM
BRZOWSKIEGO OBWODU AK, W SKŁADZIE:
CHORAŻY THOMAS JOHNSON MAKEPEACE — PILOT
CHORAŻY JOHN STEWARD McWILLIAMS — NAWIGATOR
SIERŻANT JAMES HENRY ROBSON — BOMBARDIER
SIERŻANT WILLIAM WYCLIFFE BRIGHT — RADIOOPERATOR
SIERŻANT RONALD CHARLES JAMES CHEESEMAM — INŻ. POKŁADOWY
SIERŻANT FRANCIS HANCOX — STRZELEC POKŁADOWY
SIERŻANT GEORGE HENRY HALL — STRZELEC POKŁADOWY
W 56 ROCZNICĘ ZRZUTU — ŻOŁNIERZE AK OBWODU BRZÓWÓW
28 MAJA 2000 R.

KARTA EWIDENCYJNA - MIEJSCA PAMIĘCI NARODOWEJ

1. ADRES: powiat brzozowski powiat gmina Brzozów gmina wieś Stara Wieś, wzgórze Parnas; brak nazwy ulicy i numeru miejscowość (nr, ulica)	4. NAZWA OBIEKTU: Krzyż na Parnasie	8. AUTOR I DATA ODSŁONIĘCIA: autor projektu tablic: brak danych wykonawca tablic: Adam Zarych z Bliznego data pobłogosławienia: 28 października 1934 r. data odsłonięcia tablic: 12 czerwca 2001 r.
2. OPIS OBIEKTU: Krzyż został wykonany z metalowej rury o średnicy 20 cm. Ma wysokość ok. 10,8 m i rozpiętość belki poziomej 3,4 m. W dolnej części obiektu znajduje się po obydwu stronach rury metaloplastyczny krzyż grecki o wymiarach 100 cm x 100 cm z tabliczką sercową o wymiarach 60 cm x 55 cm; na stronie licowej znajduje się tablica metalowa, emaliowana z inskrypcją, zaś na stronie odwrotnej — Krzyż Armii Krajowej. Cała konstrukcja została osadzona w betonie, którego część nad powierzchnią ziemi ma wyryte daty i inicjały: „DN. 28 VI 1945”, „28 X 1934”, „F. Ks. B b K”.	5. HISTORIA OBIEKTU: Krzyż drewniany został wykonany w 1934 r. okazji roku jubileuszu 1900-lecia Odkupienia. Uroczystość pobłogosławienia krzyża odbyła się w uroczystość Chrystusa Króla 28 października 1934 r. Natomiast 28 czerwca 1945 r. ustawiono obecny, tj. metalowy, krzyż. W okresie okupacji hitlerowskiej w tym ustronnym miejscu członkowie konspiracji Armii Krajowej i Narodowej Organizacji Wojskowej składali przysięgę wojskową. Pobłogosławienia tablic znajdujących się na krzyżu dokonali: ks. inf. Julian Pudło, o. Stanisław Owoc SI, o. dr Kazimierz Leń SI i ks. Janusz Klamut podczas uroczystości pod patronatem burmistrza Brzozowa Janusza Draguły, która zgromadziła kombatantów, samorządowców, młodzież i członków organizacji pozarządowych.	9. ZDJĘCIE:
3. TREŚĆ INSKRYPCJI: W OBLICZU BOGA WSZECHMOGĄCEGO i NAJŚWIĘTSZEJ MARYI PANNY KRÓLOWEJ POLSKIEJ. PRZYSIĘGAM BYĆ WIERNYM OJCZYŹNIE MEJ RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ. STAĆ NIEUGIĘCIE NA STRAŻY JEJ HONORU, O WYZWOLENIE Z NIEWOLI WALCZYĆ ZE WSZYSTKICH SIŁ AŻ DO OFIARY MEGO ŻYCIA. TAK MI DOPOMÓŻ BÓG! WYPOWIADANE TU W NOC OKUPACYJNĄ SŁOWA PRZYSIĘGI, SKŁADANEJ PRZEZ ŻOŁNIERZY PODZIEMNEGO PAŃSTWA POLSKIEGO DLA PAMIĘCI POKOLEŃ WOLNEJ RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ WPISALI KOMBATANCI NOW - AK W ROKU 2001	6. STAN ZACHOWANIA: stan zadowalający	
	7. INICJATOR WZNIESIENIA POMNIKA: Stanisław Dydek — lokalny społecznik w Starej Wsi, kombatant Adam Piecuch i członkowie koła Światowego Związku Żołnierzy Armii Krajowej w Brzozowie	

10. PLAN SYTUACYJNY

UWAGI:

Krzyż jest położony na porośniętym drzewami wzgórzu „Parnas” w Starej Wsi znajdującym się w odległości 390 metrów od łądowiska w Starej Wsi oraz 630 metrów od kapliczki upamiętniającej akcję zrzutu broni dla Obwodu AK Brzozów na Polowcu (krypt. „Bocian 104”) w czerwcu 1944 r.

11. SPRAWUJĄCY OPIEKĘ:

społeczność wsi Stara Wieś oraz Zespołu Szkół

12. BIBLIOGRAFIA:

S. Dydek, *Stara Wieś. Z dziejów wsi i sanktuarium*, Brzozów 1996, s. 390—391; A. Piecuch, *Góra Parnas w Starej Wsi miejscem pamięci narodowej*, „Wiadomości Brzozowskie”, R. 2001, nr 6, s. 20; tenże, *Nasze dokonania i zamierzenia*, „Brzozowskie Zeszyty Historyczne”, nr 12 (2000), s. 128; *Staraniem Komitetu Pamięci Narodu...*, „Brzozowskie Zeszyty Historyczne”, nr 13 (2001/2002), s. 135.

KARTA EWIDENCYJNA - MIEJSCA PAMIĘCI NARODOWEJ

1. ADRES: powiat brzozowski powiat gmina Brzozów gmina wieś Przysietnica, las Koszary; brak nazwy ulicy i numeru miejscowość (nr, ulica)	4. NAZWA OBIEKTU: Pomnik poległych żołnierzy Kedywu AK	8. AUTOR I DATA ODSŁONIĘCIA: autor projektu pomnika: Adam Zarych — metaloplastyk z Bliznego wykonawca pomnika: Adam Zarych — metaloplastyk z Bliznego data odsłonięcia: 26 września 1993 r.
2. OPIS OBIEKTU: Pomnik został zaprojektowany w postaci stylizowanego metaloplastycznego miecza, osadzonego w betonowej schodkowej podstawie o wymiarach maksymalnych 200 cm długości x 100 cm szerokości. Wysokość całej konstrukcji wynosi 220 cm, a rozpiętość najszerzego elementu części metaloplastycznej 75 cm. Tablica w części metaloplastycznej ma wymiary 50 cm wysokości i ok. 35 cm długości, zaś tablica umieszczona w betonowej podstawie 30 cm wysokości i 60 cm długości.	5. HISTORIA OBIEKTU: Pomnik został wykonany w 1993 r. z okazji 50-lecia potyczki żołnierzy grupy dywersyjnej Kedywu Obwodu AK Krosno z policjantami niemieckimi w lesie nad Przysietnicą 26 czerwca 1943 r. Obiekt został odsłonięty przez córkę uczestnika akcji Zofię Kurowską, a pobłogosławiony przez proboszcza parafii w Przysietnicy ks. Pawła Komborskiego.	9. ZDJĘCIE:
3. TREŚĆ INSKRYPCJI: [treść inskrypcji na tablicy dolnej:] ŻOŁNIERZOM ARMII KRAJOWEJ PLACÓWKI ZWZ PRZYSIETNICA JEJ DOWÓDCY STANISŁAWOWI HLIWIE ROZSTRZELANEGO W OŚWIĘCIMIU ORAZ ZMARŁYM W OBOZACH Z WYCIĘCZENIA FRANCISZKOWI BRAJEWSKIEMU I KAROLOWI HLIWIE W PIĘCDZIESIĄTĄ ROCZNICĘ ICH ARESZTOWANIA PRZEZ GESTAPO TABLICĘ TĘ WYSTAWIŁO SPOŁECZEŃSTWO PRZYSIETNICY 1993 R. [c.d. → Uwagi]	6. STAN ZACHOWANIA: stan dobry	
7. INICJATOR WZNIESIENIA POMNIKA: członkowie kół Światowego Związku Żołnierzy Armii Krajowej w Brzozowie i Krośnie		

10. PLAN SYTUACYJNY

UWAGI:

Pomnik jest położony w północnej części działki 8879, stanowiącej las Leśnictwa Przysietnica Nadleśnictwa Brzozów (oddział 110 c) w sąsiedztwie drogi powiatowej nr 2036R Brzozów — Wara.

[c.d. punktu 3]
[treść inskrypcji na tablicy górnej:]

PAMIĘCI POTOMNYM

W TYM MIEJSCU W CZERWCU
1943 R. PIĘCIU ŻOŁNIERZY
KROŚNIĘSKIEGO ODDZIAŁU
DYWERSYJNEGO ARMII
KRAJOWEJ STOCZYŁO
PRZYPADKOWĄ POTYCZKĘ
Z NIEMIECKĄ POLICJĄ
W NIERÓWNYM STARCIU
ZGINĄŁ NA MIEJSCU KPT.
FRANCISZEK PŁONKA PS.
„KUBACKI”. CIĘŻKO RANNEGO
WŁADYSŁAWA MICHAŁSKIE-
GO PS. „ORLIK” ZAKATOWAŁO
GESTAPO. JAN WILKOWSKI
PS. „JURAND” I JÓZEF
KUROWSKI PS. „KLON”
ZOSTALI UJĘCI
I ROZSTRZELANI
W WARZYCACH

CZEŚĆ ICH PAMIĘCI 1993 R.

11. SPRAWUJĄCY OPIEKĘ:

brak danych

12. BIBLIOGRAFIA:

M. Kaznowski, *Brzozowski szlak miejsc pamięci narodowej. Przewodnik*, Brzozów 2011, s. 79—80; J. Olejko, *Przysietnica. Zarys dziejów*, Przysietnica 1999, s. 123; A. Picuch, *W 50 rocznicę Akcji „Burza”*, „Brzozowskie Zeszyty Historyczne”, nr 4 (1994), s. 63; *Staraniem Komitetu Pamięci Narodu...*, „Brzozowskie Zeszyty Historyczne”, nr 13 (2001/2002), s. 131.

KARTA EWIDENCYJNA - MIEJSCA PAMIĘCI NARODOWEJ

1. ADRES: powiat brzozowski powiat gmina Brzozów gmina wieś Turze Pole, las Koszary; brak nazwy ulicy i numeru miejsowość (nr, ulica)	4. NAZWA OBIEKTU: Pomnik Powstania Styczniowego	8. AUTOR I DATA ODSŁONIĘCIA: autor projektu pomnika: brak danych wykonawca pomnika: brak danych wykonawca rzeźb obecnego pomnika: Florian Kuś z Lusiny data odsłonięcia: prawdopodobnie 1913 r.
2. OPIS OBIEKTU: Pomnik został wzniesiony w postaci kamiennego kopca z piaskowców o wysokości ok. 210 cm i maksymalnej szerokości i długości podstawy ok. 190 cm x 160 cm. Najważniejszymi elementami pomnika są rzeźby Maryi o wysokości ok. 230 cm oraz orła o wysokości ok. 150 cm i rozpiętości skrzydeł ok. 90 cm. U podstawy kamiennego kopca znajduje się tablica kamienna.	5. HISTORIA OBIEKTU: Pomnik został wzniesiony w 1913 r. na parceli prywatnej, którą nieodpłatnie przekazał na ten cel Sebastian Władyka, z okazji 50. rocznicy wybuchu Powstania Styczniowego. Mieszkańcy własnymi wozami transportowali kamienie na fundament z doliny Wisłoka w Besku. Koszty budowy pokryli pracownicy kopalni w Woli Postołowej koło Leska. W latach 60. i 70. XX w. uległ destrukcji z powodu działania opadów atmosferycznych. Na jego miejscu pochodzący z Turzego Pola pracownik naukowy AGH Grzegorz Siudyła ufundował obecny pomnik. Fundament wykonali uczniowie Technikum Budowlanego w Brzozowie pod kierunkiem nauczyciela Stanisława Florka, a rzeźby inż. arch. Florian Kuś. Pobłogosławienia dokonał pierwszy proboszcz parafii w Turzym Polu ks. dr Wojciech Frankiewicz.	9. ZDJĘCIE:
3. TREŚĆ INSKRYPCJI: 1863 1913	6. STAN ZACHOWANIA: stan dobry	
7. INICJATOR WZNIESIENIA POMNIKA: Antoni Zarych — nauczyciel w szkole powszechnej w Turzym Polu		

10. PLAN SYTUACYJNY

UWAGI:

Pomnik jest położony w południowo-wschodniej części działki 303, w sąsiedztwie drogi powiatowej nr 2054R Brzozów — Turze Pole.

11. SPRAWUJĄCY OPIEKĘ:

Samorząd gminny (sołectwo) oraz Zespół Szkół w Turzym Polu

12. BIBLIOGRAFIA:

M. Kaznowski, *Brzozowski szlak miejsc pamięci narodowej. Przewodnik*, Brzozów 2011, s. 49.